

Міністерство культури України

*Державний науково-методичний центр
змісту культурно-мистецької освіти*

«СХВАЛЕНО»

Науково-методичною радою
Державного науково-методичного центру
змісту культурно-мистецької освіти
Протокол № 1
від «16» липня 2019 р.

**Типова навчальна програма з навчальної дисципліни
«МУЗИЧНИЙ ІНСТРУМЕНТ СКРИПКА»
елементарного підрівня початкової мистецької освіти**

**Київ
2019**

Типова навчальна програма з навчальної дисципліни «Музичний інструмент скрипка» елементарного підрівня початкової мистецької освіти. Київ, 2019. 28 с.

Укладачі:

О. В. Бундзяк – викладач по класу скрипки Коломийської дитячої школи мистецтв № 2 імені Г. Грабець, викладач-методист;

Н. С. Коптєнкова – викладач вищої категорії Школи джазового та естрадного мистецтв Дніпровського району міста Києва, викладач-методист, Президент Громадської організації українських викладачів-струнників «ESTA-Україна»;

М. В. Крук – завідувач струнного відділу Державної дитячої школи мистецтв № 10 (м. Львів), викладач-методист.

Рецензенти:

О. М. Корінець – викладач вищої категорії, методист Київської середньої спеціалізованої музичної школи ім. М. В. Лисенка;

Н. В. Плахцінська – викладач вищої категорії, методист Тернопільської дитячої музичної школи № 1 ім. Василя Барвінського.

ЗМІСТ

ВСТУП	3
1. Мета навчальної програми, мета та завдання нормативного змісту навчальної дисципліни «Музичний інструмент скрипка»	4
2. Рекомендовані форми організації освітнього процесу та види навчальних занять	6
3. Форми та засоби поточного та підсумкового контролю	7
4. Вимоги до матеріально-технічного забезпечення освітнього процесу	9
5. Нормативний зміст навчальної дисципліни, обсяг і результати навчання	9
6. Критерії оцінювання рівня досягнення результатів навчання	24
7. Список рекомендованої літератури	26

ВСТУП

Типова навчальна програма з навчальної дисципліни **«Музичний інструмент скрипка»** (далі – навчальна програма) – документ, що визначає загальний нормативний зміст, обсяг та результати навчання учнів початкової мистецької освіти елементарного підрівня музичного спрямування.

Навчальна програма встановлює мету, завдання навчальної дисципліни, перелік ключових компетентностей, рекомендовані форми організації освітнього процесу та види навчальних занять, форми і засоби поточного та підсумкового контролю, рекомендації щодо його проведення, а також критерії оцінювання рівня досягнень результатів навчання.

Опанування нормативного змісту навчальної програми дає можливість учням застосовувати набуті в процесі навчання компетентності, визначені освітньою програмою з музичного мистецтва (інструментальні класи, скрипка) у своєму повсякденному житті, а також продовжити навчання на наступному підрівні початкової мистецької освіти за фахом або спорідненим видом мистецтва.

Навчальна програма орієнтована на здобуття початкової музичної освіти елементарного підрівня здобувачами освіти (учнями) в мистецьких школах (музичних школах, музичних відділеннях шкіл мистецтв), а також може бути використана іншими суб'єктами освітньої діяльності, які реалізують програми позашкільної освіти за мистецьким напрямком.

Навчальна програма розрахована на 4 роки: 210 навчальних годин із навантаженням 1 година на тиждень у 1 і 2 роках навчання (35 годин на рік), із навантаженням 2 години на тиждень у 3 і 4 роках навчання (70 годин на рік). Для більш ефективного навчання на початковому етапі можливо додатково використовувати 1 годину з варіативної частини, яка рекомендована для індивідуальних уроків.

Навчальна програма розрахована на дітей, які розпочинають навчання в 6-7 років (перший клас початкової загальноосвітньої школи), а також може бути реалізована в навчанні осіб старшого віку, які не мають початкових

компетентностей, формування яких передбачене цією навчальною програмою. У разі навчання осіб, старших за 6-7 років, термін навчання для опанування змісту навчальної програми може скорочуватись з урахуванням психофізичного розвитку учня/учениці, його/її можливостей, темпу опанування ним/нею нормативного змісту для досягнення результатів навчання, передбачених для четвертого року здобуття освіти на елементарному підрівні. У цьому випадку виклад навчального матеріалу ущільнюється шляхом відведення меншої кількості годин на той чи інший модуль.

Нормативний зміст навчальної програми базується на елементах світових скрипкових шкіл і методик *Леопольда Ауера, Леопольда Моцарта, П'єра Байо, П'єра Роде, Рудольфа Крейцера, Карла Флеша, Ісгуді Менухіна, Володимира Григор'єва, Абрама Ямпольського, Юрія Янкелевича, Едуарда Пудовочкіна, Савелія Шальмана, Валентини Якубовської, Степана Мільтоняна, Гези Зілвея, Золтая Кодая, Шинічі Сузукі*; доробку видатних українських викладачів, роботи яких ґрунтуються на традиціях української скрипкової школи, *Ольги Пархоменко, Веніаміна Зельдіса, Олександра Лисаковського, Вадима Стеценка*, сучасного українського викладача *Наталії Плахцінської* (авторський метод подачі навчального матеріалу відзначається психотерапевтичною спрямованістю, що сприяє вільному та творчому розвитку особистості дитини).

Також навчальна програма містить елементи світових музично-педагогічних систем *Карла Орфа* (методика мистецького виховання за допомогою музичної імпровізації-гри) та *Еміля Жака-Далькроза* (розвиток сприймання, розуміння музики, музичного досвіду, творчого самовираження засобами пластики, руху, імпровізації).

Навчальна програма є основою для розроблення викладачем робочої навчальної програми з навчальної дисципліни «Музичний інструмент скрипка», в якій конкретизується: тематика, послідовність викладу навчального матеріалу, комплекс художньо-педагогічних методів, підходів та інструментів, заходи поточного контролю та обсяг годин на опанування учнями змісту навчальних модулів відповідно до їх здібностей і можливостей.

1. Мета навчальної програми, мета та завдання нормативного змісту навчальної дисципліни «Музичний інструмент скрипка»

Мета навчальної програми – узагальнення та систематизація нормативного змісту навчання в логічній послідовності для досягнення учнями визначених освітньою програмою нормативних результатів навчання шляхом застосування комплексу педагогічних методів, підходів та інструментів.

Мета опанування нормативного змісту навчальної програми полягає в ранньому виявленні та розвитку індивідуальних здібностей учня/учениці; формуванні відповідних знань, умінь, навичок, розуміння, ціннісних орієнтацій у сфері музичного мистецтва та мистецтва загалом.

Опанування програми сприяє формуванню початкових навичок гри на скрипці (відповідної технічної складності) в поєднанні з розвитком художньо-естетичного смаку з належним ступенем емоційності та музикальності під час

відтворення музичних творів із застосуванням засобів музичної виразності, а також мотивації до самостійного навчання.

Реалізація змісту навчання передбачає виконання таких **завдань**:

у когнітивній (пізнавальній) сфері – формування нових знань, вмінь і навичок для розвитку вміння в учня/учениці створювати прості музичні образи через застосування засобів музичної виразності для відтворення та інтерпретації музичних творів інших авторів, створення і самовираження через власні музичні твори;

у ціннісно-мотиваційній сфері – формування потреби в постійному розширенні культурного світогляду та вишуканого музичного смаку, інтересу до скрипкового виконавства та музичного мистецтва загалом; спонукання до виявів патріотичних почуттів; формування потреби до активної участі в освітньому процесі; формування здатності вступати в комунікацію з викладачами та іншими учнями, а також вміння якісно та усвідомлено організовувати самостійні домашні заняття; формування відповідальності за наявність результату;

в емоційній сфері – формування та розвиток художньо-образного мислення учня/учениці за допомогою заохочення та спонукання до емоційного сприйняття творів мистецтва; розвиток вміння відтворювати музичні твори з належним ступенем емоційності та музикальності через засвоєння засобів музичної виразності; розкриття творчого потенціалу учнів;

у психомоторній сфері – формування здатності учня/учениці до концентрації уваги; оволодіння ключовими навичками гри на скрипці з вільною постановкою, якісним звуком та чистою інтонацією за допомогою усвідомлення зв'язку правильно сформованих ігрових рухів і якісного звуковидобування; формування вміння повторювати за викладачем ігрові рухи (навички копіювання); прагнення покращувати власний скрипковий звук за допомогою напрацювання автоматичних рухів для поєднання, упорядкування навичок, що сприяє більш стабільному та впевненому виконанню.

Навчально-розвивальна діяльність на уроках гри на скрипці складається з наступних компонентів:

формування та розвиток ігрового апарату – робота над загальною постановкою учня/учениці, відпрацювання ігрових рухів, формування самоконтролю над м'язовими відчуттями, розвиток координації рухів;

робота над якісним звуковидобуванням і чистою інтонацією – формування уявлень про якісний скрипковий звук і чисту інтонацію, робота над звуком і тембром, розуміння залежності якісного звуковидобування від правильної вільної постановки ігрового апарату, робота над чистою інтонацією за допомогою формування правильних музично-слухових уявлень про висоту звуку;

емоційно-образне виконання творів – розвиток художньо-образного мислення за допомогою формування вміння емоційно сприймати і відтворювати на інструменті музичні твори;

розвиток навички читання нот з листа – практичне використання знань, вмінь і навичок з музичної грамоти, формування вміння точно відтворювати на інструменті нотний текст;

розвиток вміння підбирати на слух – формування здатності відтворювати на інструменті нескладні знайомі мелодії;

формування самостійності під час домашніх занять – розвиток мотивації до самостійного навчання, здатності якісно виконувати навчальні завдання.

Зміст навчальної програми включає поєднання елементів традиційних музичних дисциплін (фах, читання нот з листа, ансамбль, музична грамота та практичне музикування, бесіди про мистецтво) в єдиному процесі послідовного набуття учнем/ученицею мистецьких компетентностей:

музично-виконавської;

музично-теоретичної;

компетентності з публічного мистецького виступу;

загально-інтегрованої.

2. Рекомендовані форми організації освітнього процесу та види навчальних занять

Освітній процес у межах навчальної програми здійснюється у формі навчальних занять, заходів поточного контролю (концертів, технічних заліків) та підсумкового контролю (контрольних заходів: академічних концертів, іспитів).

Основною формою занять з навчальної дисципліни «Музичний інструмент скрипка» є **індивідуальний урок**. У процесі ведення занять практикується індивідуальний підхід до учнів, враховуються вікові психологічні особливості учнів, індивідуальний темп засвоєння ними навчального матеріалу.

На заняттях застосовуються такі види уроків:

поєднання елементів *традиційних різновидів уроків* – урок засвоєння нових знань, урок засвоєння і застосування умінь, ціннісно-смысловий урок, урок творчості, урок контролю та корекції;

поєднання елементів *нестандартних різновидів уроків* – урок-гра, урок-екскурсія, урок-концерт, урок-вистава, урок-конкурс, урок-квест тощо;

проведення *інтегрованих уроків* створює поєднання різних видів пізнавальної і творчої діяльності (зокрема, на засадах внутрішньої предметної та міжпредметної інтеграції); використання навчально-ілюстративного матеріалу та знань з інших предметів (фах – музична грамота та практичне музикування, фах – бесіда про мистецтво, фах – колективне музикування).

Рекомендації щодо проведення цікавого, пізнавального і творчого уроку:

створення позитивно-емоційної атмосфери протягом заняття;

застосування ігрових, репродуктивних, творчо-пошукових технологій;

застосування інтерактивних технологій навчання;

використання наочності (відеозаписи, ілюстрації);

чергування різних видів діяльності – інтелектуальної, комунікативної, виконавської, рухової (через пластичне відтворення музики);

поєднання різних видів виконавської діяльності учнів (інструментально-виконавська, вокально-виконавська, пластично-рухова);

врахування індивідуальних психологічних особливостей учня/учениці та його/її темпераменту.

Сучасний урок базується на раціональному застосуванні різних методів і прийомів навчання, що є необхідною умовою реалізації навчально-виховної мети, розвитку творчого потенціалу учнів.

Викладач має право на академічну свободу (свободу викладання, вільний вибір форм, методів і засобів навчання, що відповідають освітній програмі), педагогічну ініціативу та розроблення власного/власної (авторського/авторської) методу / прийому / методики з описом педагогічної проблеми та оригінальних шляхів її вирішення.

Навчальною програмою передбачені щорічно в 1 та 2 роках навчання до 6 резервних годин та в 3-4 рік навчання до 10 годин, які використовуються викладачем для реалізації індивідуального підходу та забезпечення кожного/кожної учня/учениці можливістю опановувати нормативний зміст навчальної дисципліни в індивідуальному темпі.

У разі досягнення учнями результатів навчання в межах часу, передбаченого для опанування навчальних модулів, викладач може за рахунок резервного часу планувати інші форми роботи, зокрема, відвідування культурно-мистецьких заходів, інших мистецьких акцій (концертів, конкурсів, вистав, виставок тощо), пов'язаних зі змістом мистецької освіти, передбаченим програмою навчання.

3. Форми та засоби поточного та підсумкового контролю

Поточний контроль навчальних досягнень учнів здійснюється на основі систематичного відстеження індивідуального розвитку учнів в освітньому процесі та спрямований на пошук ефективних шляхів розвитку кожного учня/учениці. Визначення особистих результатів та виставлення оцінок не передбачає порівняння з досягненнями інших учнів.

Метою оцінювання учнів у перші роки навчання є:

формування впевненості в собі, у своїх можливостях;

відзначення будь-якого успіху;

акцентування уваги на сильних сторонах, а не на помилках;

діагностування досягнення на кожному з етапів навчання;

адаптування освітнього процесу до здібностей дитини;

запобігання відчуття страху помилки;

виявлення проблем і вчасне запобігання їх нашаруванню;

стимулювання бажання вчитися та прагнення досягати максимально можливих результатів.

Навчальні досягнення учня/учениці 1-2 років навчання підлягають **вербальному оцінюванню** (вербальна характеристика навчальних досягнень), на 3-4 роках навчання – як вербальному, так і бальному оцінюванню.

Для поточного контролю навчальних досягнень рекомендується участь учня/учениці у відкритих концертах класу, школи, інших концертних заходах не менше ніж два рази на рік з вивченим напам'ять твором. Такі виступи підлягають вербальному оцінюванню.

Починаючи з третього року навчання один раз на рік рекомендується проводити технічний залік для оцінювання технічного розвитку учня/учениці. Проблеми, над якими необхідно працювати, фіксуються в робочій документації та обговорюються з учнем/ученицею і батьками. Цифрового оцінювання такі заліки не потребують.

Наприкінці кожного навчального року учень/учениця бере участь у контрольних заходах:

комплексних контрольних заходах (академічних концертах) – наприкінці 1-2 років навчання, які містять завдання з фаху і з музичної грамоти та практичного музикування;

контрольному заході (академічному концерті) – наприкінці 3 року навчання (тільки завдання з фаху);

підсумковому контрольному заході (іспиті) – наприкінці 4 року навчання (тільки завдання з фаху).

Під час проведення **комплексного контрольного заходу** (академічного концерту) на 1 та 2 роках навчання комісія, яка складається з викладачів фаху та викладача/викладачів теоретичних дисциплін, вербально оцінює індивідуальні досягнення учня/учениці за поточний рік.

На прослуховування учнів під час **контрольного заходу** (академічного концерту) наприкінці 3 року навчання також запрошуються викладач/викладачі теоретичних дисциплін для обговорення індивідуального розвитку кожного/кожної учня/учениці. Оцінювання виступу в балах на контрольних заходах відбувається починаючи із третього року навчання.

Під час обговорення виступів учнів необхідно звертати увагу на:

- 1) чистоту інтонації;
- 2) якість звуку;
- 3) наявність текстових помилок;
- 4) темпові та метро-ритмічні неточності;
- 5) емоційність виконання творів;
- 6) технічну підготовку учня/учениці;
- 7) сценічний образ.

Підсумковий контроль результатів опанування навчальної програми «Музичний інструмент скрипка» за елементарним підрівнем здійснюється на **підсумковому контрольному заході (іспиті)**. Оцінювання на завершальному етапі передбачає співставлення досягнень учня/учениці з конкретними результатами навчання відповідно до компетентностей, визначених навчальною програмою на кінець 4 року навчання. Виступ учнів оцінює комісія

з викладачів фаху та викладача/викладачів теоретичних дисциплін. Під час оцінювання виступу учня/учениці на підсумковому контрольному заході (іспиті) необхідно враховувати такі змістові компоненти:

- 1) формування та розвиток ігрового апарату;
- 2) робота над якісним звуковидобуванням і чистою інтонацією;
- 3) емоційно-образне виконання творів;
- 4) розвиток навички читання нот з листа;
- 5) розвиток вміння підбирати на слух;
- 6) формування самостійності під час виконання домашніх завдань.

4. Вимоги до матеріально-технічного забезпечення освітнього процесу

Клас скрипки має бути забезпечений: столами, стільцями, шафою, пюпітром для нот, стендом для наочних посібників, наочними матеріалами (літературою з фаху, методичними зразками тощо), ноутбук/комп'ютером або планшетом (смартфоном) з колонкою.

На уроках із учнями 6-7 років протягом першого року навчання можливо використовувати дитячі шумові та ударні інструменти в процесі роботи над ритмом.

№	Назва	Кількість (одиниці)
1	Фортепіано	1 од.
2	Стільці	3 од.
3	Пюпітр для нот	1 од.
4	Шафа для нот	1 од.
5	Стіл (0,6 x 1 м)	1 од.
6	Стенд для наочних посібників	1 од.
7	Метроном	1 од.
8	Ноутбук/комп'ютер або планшет (смартфон) із колонкою	1 од.
9	Штори	1 комплект
10	Вішалка для одягу	1 од.

5. Нормативний зміст, обсяг навчальної дисципліни та результати навчання.

Перший рік навчання

Навчальні модулі	Зміст навчання	Середня кількість годин (1 год./тиж.)	Результати навчання
Навчальний модуль 1. Донотний період навчання. Формування правильної постановки.	Ознайомлення учня/учениці з інструментом. Історія виникнення скрипки. Будова інструмента. Назви струн. Правила догляду за скрипкою і смичком. Організація вільної загальної постановки.	8 (з них резервна – 1)	Знає будову інструмента, назви струн, правила догляду за скрипкою і смичком. Вміє розрізняти напружене і вільне положення корпусу. Тримає скрипку на ключиці у стійкому положенні корпусу. Вкладає пальці правої руки на смичок із допомогою викладача. Повторює (грає) за викладачем

	<p>Формування виконавських навичок без інструмента, підготовчі вправи, звільнення м'язів, пристосування до інструмента.</p> <p>Організація правильної постановки правої і лівої руки.</p> <p>Формування первинних ігрових рухів, ознайомлення з рульовим рухом ліктя лівої руки.</p> <p>Формування звуковисотних уявлень.</p> <p>Ознайомлення з динамікою, різними ритмічними фігурами, ладами.</p>		<p>музичний матеріал на відкритих струнах «ля» або «мі» коротким смичком із зупинками (штрихом <i>martele</i>).</p> <p>Робить вільний рульовий рух лівою рукою на всіх струнах.</p> <p>Запам'ятовує та інтонаційно чисто відтворює голосом почуту мелодію, яка складається з кількох нот.</p> <p>Відображає рухами рук характер музики.</p> <p>Вміє повторити і простукати за викладачем простий ритм.</p> <p>Відрізняє мажорний і мінорний лад.</p> <p>Вміє словесно сформулювати оцінку якості власного скрипкового звуку.</p>
<p>Навчальний модуль 2. Початок застосування нотної грамоти. Читання з листа.</p>	<p>Відтворення нотного запису, формування взаємозв'язку між звуком та його графічним зображенням.</p> <p>Продовження роботи над правильною та вільною постановкою ігрового апарату.</p> <p>Продовження роботи над формуванням ігрових рухів, координацією та синхронізацією рухів рук та пальців.</p> <p>Розвиток навичок гри штриха <i>martele</i> та <i>detache</i> із зупинками.</p> <p>Розвиток слухової уваги, слухового контролю, музичної пам'яті. Накопичення музично-слухових уявлень.</p> <p>Формування уявлення про можливості сили звуку; використання під час гри динамічних відтінків <i>f</i> (форте), <i>p</i> (піано), їх градацій.</p>	<p>8 (з них резервна – 1)</p>	<p>Виконує по нотах музичний матеріал на відкритих струнах «мі», «ля», «ре».</p> <p>Фіксує початок і кінець музичного тексту.</p> <p>Усвідомлює, що внаслідок падіння пальця на струну змінюється висота звуку.</p> <p>Повторює (грає) на інструменті за викладачем п'єси з простими ритмами на одній ноті.</p> <p>Розуміє зміст прослуханого, намагається вербально виразити власне емоційне ставлення до прослуханого твору.</p> <p>Вміє описати враження після прослуховування творів різних жанрів та характерів.</p> <p>Висловлює бажання підібрати на слух знайому мелодію.</p> <p>Учень/учениця і батьки усвідомлюють важливість регулярних домашніх занять для опанування рухових навичок.</p>

	Знайомство з правилами концертного виступу; участь у перших концертах (концерти класу, школи тощо).		Виконує на концерті не менше ніж 1 твір напам'ять.
Навчальний модуль 3. <i>Detache</i> різними частинами смичка. Організація первинних аплікатурних навичок.	<p>Ознайомлення зі штрихом <i>detache</i> різними частинами смичка.</p> <p>Плавне сполучення струн.</p> <p>Виховання усвідомлення в учнів залежності якості звука від вільного стану ігрового апарату, від місця дотику смичка до струни та активності пальців лівої руки.</p> <p>Фізіологічне розташування пальців лівої руки на грифі (півтон між 2-м -3-м пальцями).</p> <p>Вивчення тривалостей нот.</p> <p>Початкові знання про інтонування як основи музичної думки (початок фрази, речення, рух до кульмінації, закінчення).</p> <p>Удосконалення навичок попереднього планування роботи.</p> <p>Формування відчуття ансамблевого виконавства.</p> <p>Другий концертний виступ.</p>	10 (з них резервні – 2)	<p>Розуміє початкові види розподілу смичка (цілий смичок, півсмичка).</p> <p>Вміє плавно з'єднувати сусідні струни.</p> <p>Демонструє елементарні рухи пальців лівої руки (підйом і падіння пальців на струну).</p> <p>Виконує та читає з листа музичний матеріал в I-й позиції на струнах «ля» та «мі» з використанням 1, 2, 3 пальців.</p> <p>Розрізняє нотний запис тривалостей (цілу, половинну, четвертну, восьму).</p> <p>Розуміє поняття початку та закінчення речення і руху до кульмінації.</p> <p>Демонструє початкові навички гри в ансамблі (з викладачем, з концертмейстером).</p> <p>Розпізнає і намагається відтворити на інструменті почуті звуки (в межах вивчених струн).</p> <p>Вміє чітко визначати послідовність виконання завдань.</p> <p>Вміє сконцентрувати увагу на виконуваний задачі.</p> <p>Виконує на концерті не менше ніж 1 твір напам'ять.</p>
Навчальний модуль 4. Виконання творчих завдань.	<p>Ознайомлення зі штрихом <i>legato</i>.</p> <p>Робота над активним падінням пальців лівої руки на струну та відскік пальців від струни.</p> <p>Первинні уявлення про лад, тональність. Гама Ля мажор однооктавна в I позиції.</p>	9 (з них резервні – 2)	<p>Знає, що таке ліга, як вона позначається в тексті та як її відтворити на інструменті.</p> <p>Вміє розподілити довжину і швидкість смичка.</p> <p>Демонструє активне падіння та відскік пальців лівої руки на струну.</p> <p>Читає з листа 4 – 5 нескладних</p>

	<p>Розвиток навичку читання з листа творів на струнах «мі», «ля».</p> <p>Ознайомлення з нотами на струнах «ре» та «соль» в I позиції.</p> <p>Застосування понять такт, розмір, темп.</p> <p>Формування вміння розрізняти пісенні, танцювальні та маршеві твори, темпи (швидко, повільно).</p> <p>Вивчення творів напам'ять.</p> <p>Підготовка до комплексного контрольного заходу (академічного концерту).</p>	<p>п'єс, мелодія яких розміщена на струнах «мі», «ля» в I позиції.</p> <p>Розрізняє в нотному тексті на якій струні відтворюється зображена нота, її тривалість. Застосовує поняття такт, розмір, темп.</p> <p>Вміє відчувати настрій твору (весело, сумно).</p> <p>Знає конкретні способи подолання труднощів.</p> <p>Відпрацьовує поставлені викладачем завдання шляхом багаторазових повторень.</p> <p>Виконує на комплексному контрольному заході (академічному концерті) програму з 2 різнохарактерних п'єс напам'ять.</p>
Всього годин:		35 (з них резервні – 6)

Очікувані результати учнів наприкінці першого року навчання:

- знає будову інструмента, назви струн, правила догляду за скрипкою і смичком; називає та відтворює на інструменті ноти, які знаходяться на нотному стані від «ля» I октави до «ля» II октави;
- знає ноти на струнах «ре» та «соль» в I-й позиції;
- знає основні тривалості нот (ціла, половинна, четвертна, восьма);
- читає з листа і відтворює на інструменті музичний матеріал, який утворюється за допомогою 1-го, 2-го, 3-го пальців на струнах «ля» та «мі»;
- має уявлення про якісний скрипковий звук;
- знає, що домашня робота повинна тривати не менше ніж 20-25 хв.;
- вміє знаходити конкретні способи вивчення, подолання труднощів під час самостійних занять;
- контролює рух смичка на струні й утримує його в одній точці та паралельно до підставки;
- вміє розрізняти напружене і вільне положення корпусу;
- демонструє активне падіння та відскік пальців лівої руки на струну;
- якісно робить простий розподіл симетричних штрихів на струні (четвертна-восьма або половинна-четвертна);
- розрізняє на слух зіграні ним інтонаційно нечисто ноти і виправляє їх на грифі;
- розрізняє пісенні, танцювальні та маршеві твори, швидкі й повільні темпи, вміє визначати настрій твору;
- демонструє початкові навички гри в ансамблі;
- співає голосом за викладачем пісню (діапазон – 5 нот);

підбирає на слух п'єси на струнах «ля» або «мі» з використанням 1-го та 2-го пальців;
 вміє концентрувати увагу на задачі, що виконується;
 відпрацьовує поставлені викладачем завдання шляхом багаторазових повторень;
 вербально виражає власне емоційне ставлення до прослуханого твору.

Другий рік навчання

Навчальні модулі	Зміст навчання	Середня кількість годин (1 год./тиж.)	Результати навчання
Навчальний модуль 1. Штрих <i>legato</i> . Розвиток звуковисотної, ритмічної та тембрової уяви. Формування режиму домашніх занять.	<p>Подальша робота над постановкою ігрового апарату.</p> <p>Відпрацювання навичок правильного розподілу смичка.</p> <p>Вивчення штриха <i>legato</i>.</p> <p>Вивчення нот на струні «ре» в I позиції.</p> <p>Використання 4-го пальця в апікатурі. Вправи на розвиток міцності 4-го пальця.</p> <p>Формування навички затримки пальців лівої руки на струні.</p> <p>Розвиток витривалості ігрового апарату до роботи протягом 1 год.</p> <p>Робота над чистотою інтонації.</p> <p>Формування художньо-образного мислення.</p>	8 (з них резервна – 1)	<p>Контролює стан м'язів та положення рук.</p> <p>Вміє самостійно укласти інструмент на ключицю, смичок на струни.</p> <p>Усвідомлює залежність якості звука від місця контакту смичка зі струною.</p> <p>Розуміє важливість руху смичка паралельно до підставки.</p> <p>Володіє знаннями розміщення нот на нотному стані, які утворюються за допомогою 1-го, 2-го, 3-го, 4-го пальців на струнах «мі», «ля» та «ре».</p> <p>Розуміє різницю в характері виконання пісні, танцю, маршу.</p> <p>Вміє раціонально пристосуватися до інструмента, що дозволяє з найменшою затратою м'язової сили та напруженості справитись з труднощами.</p>
Навчальний модуль 2. Розвиток звуковисотної, ритмічної та тембрової уяви. Розвиток музичного слуху.	<p>Робота над використанням різної сили звука.</p> <p>Опанування розташування пальців лівої руки на грифі у положенні півтону між 1-м та 2-м пальцями лівої руки.</p> <p>Вивчення гам Ре мажор, мі мінор (натуральний).</p> <p>Розвиток внутрішнього</p>	8 (з них резервна – 1)	<p>Намагається використовувати різну силу звука під час виконання творів.</p> <p>Вміє контролювати та виправляти нечисту інтонацію.</p> <p>Визначає у творах напрямок руху мелодії.</p> <p>Вміє працювати в</p>

	<p>музичного слуху за допомогою регулярних прослуховувань різного музичного матеріалу.</p> <p>Знайомство зі знаками альтерації.</p> <p>Концертний виступ.</p>		<p>сповільненому темпі при роботі над інтонацією та технічними ігровими прийомам.</p> <p>Вміє старанно прислуховуватися до власного виконання, враховуючи кінцеву мету.</p> <p>Розпізнає і відтворює на інструменті почуті звуки в різних регістрах.</p> <p>Розрізняє в нотному тексті, на якій струні відтворюється зображена нота, її тривалість.</p> <p>Знає як позначаються знаки альтерації та як їх відтворити на інструменті.</p> <p>Досконало володіє знаннями про розміщення нот, які відтворюються на струнах «мі», «ля», «ре» в I позиції.</p> <p>Виконує на концерті не менше ніж 1 твір напам'ять.</p>
<p>Навчальний модуль 3. Контроль та коригування стану ігрового апарату.</p>	<p>Штрихи <i>detache</i> різними частинами смичка, <i>legato</i> по 2 – 4 звуки на смичок, комбіновані штрихи.</p> <p>Вивчення нот на струні «соль» в I позиції. Гама Соль мажор двооктавна.</p> <p>Опрацьовування плавного сполучення струн, плавних змін напрямків руху смичка.</p> <p>Продовження роботи над чистою інтонацією, розвитком внутрішнього слуху за допомогою регулярних прослуховувань різного музичного матеріалу.</p> <p>Формування вміння висловлювати власне ставлення до почутих музичних творів.</p> <p>Концертний виступ.</p>	<p>10 (з них резервні – 2)</p>	<p>Виконує <i>detache</i> різними частинами смичка, <i>legato</i> по 2-4 звуки на смичок, комбіновані штрихи.</p> <p>Читає з листа музичний матеріал на струні «соль» в I позиції.</p> <p>Тримає на контролі стан м'язів рук.</p> <p>Володіє навичками плавного сполучення струн, плавних змін напрямків руху смичка.</p> <p>Вміє повторити голосом почуті мелодії, які виконують викладач та старші учні.</p> <p>Вміє проспівати гаму, а потім виконати її на інструменті та виправляти неточні ноти.</p> <p>Вміє уважно слухати, активно уявляти собі почуте, вірно відтворити.</p> <p>Виступає на концерті з вивченим твором/творами напам'ять.</p>

<p>Навчальний модуль 4. Розвиток навички читання з листа. Елементарні флажолети.</p>	<p>Опанування розташування пальців лівої руки на грифі у положенні півтону між відкритою струною та 1-м пальцем.</p> <p>Вивчення нотного запису пауз. Гами Фа мажор, ля мінор (мелодичний, натуральний).</p> <p>Удосконалення штрихової техніки: <i>detache</i>, <i>legato</i>, <i>martele</i> та комбіновані штрихи.</p> <p>Ознайомлення зі штрихом <i>staccato</i>.</p> <p>Виконання синкопи.</p> <p>Виконання елементарних видів флажолетів.</p> <p>Ознайомлення з різними методами виконання домашніх завдань.</p> <p>Комплексний контрольний захід (академічний концерт).</p>	<p>9 (з них резервні – 2)</p>	<p>Розрізняє на слух звучання півтону і тону між сусідніми звуками.</p> <p>Визначає тривалості нот та паузи в нотних записах та вміє рахувати їх під час гри.</p> <p>Досконало володіє знаннями розміщення нот, які відтворюються на струнах «мі», «ля», «ре», «соль» в I позиції.</p> <p>Читає музичний текст, в якому зустрічаються ноти, розташовані на додаткових лінійках.</p> <p>Вміє прочитати з листа 4 – 5 п'єс, мелодії яких розміщено в межах вивчених мажорних та мінорних тональностей.</p> <p>Відрізняє різкий та плавний початок і закінчення звука.</p> <p>Виконує простий синкопований ритм.</p> <p>Знає як позначається в нотах флажолет та як його виконувати.</p> <p>Використовує різні прийоми виконання звуків у музичних творах.</p> <p>Знає прийоми для покращення якості скрипкового звука.</p> <p>Вміє визначити загальну кількість необхідного робочого часу для самостійної роботи, розподілити його протягом дня.</p> <p>Знає різні методи виконання домашніх завдань. Виконує на комплексному контрольному заході (академічному концерті) 2 різнохарактерні п'єси або твір великої форми напам'ять.</p>
<p>Всього годин:</p>		<p>35 (з них резервні – 6)</p>	

Очікувані результати учнів наприкінці другого року навчання:

- знає розміщення нот, які відтворюються на струнах «мі», «ля», «ре», «соль» в I позиції, види пауз;
- володіє теоретичними знаннями про ключові знаки та знаки альтерації, визначає їх у нотному тексті;
- відрізняє різкий та плавний початок і закінчення звука;
- знає, що таке ліга, як вона позначається в тексті та як її відтворити на інструменті;
- розуміє залежність якості звука від місця контакту смичка зі струною;
- розуміє важливість контролю над точністю інтонування;
- визначає напрямок руху мелодії у творах та контролює своє виконання;
- знає прийоми для покращення якості скрипкового звука;
- читає з листа п'єси, мелодія яких розміщена в межах вивчених мажорних та мінорних тональностей;
- використовує різну силу звука у виконанні творів;
- виконує штрих *detache* різними частинами смичка, *legato* по 2-4 звуки на смичок, штрих *martele*;
- плавно з'єднує струни на *legato* та *detache*;
- демонструє плавні зміни напрямку руху смичка;
- знає як позначається флажолет та вміє виконати його на інструменті;
- виконує синкопований ритм;
- уважно слухає, активно уявляє собі почуте, вірно відтворює його;
- грає на слух на інструменті найпростіші мелодії в межах вивчених тональностей на двох сусідніх струнах;
- визначає загальну кількість необхідного робочого часу для самостійної роботи, розподіляє його протягом дня;
- знає різні методи виконання домашніх завдань.

Третій рік навчання

Навчальні модулі	Зміст навчання	Середня кількість годин (1 год./тиж.)	Результати навчання
Навчальний модуль 1. Штрих <i>staccato</i> . Подвійні ноти. Постійний контроль та корекція ігрового апарату.	Вивчення штриха <i>staccato</i> , <i>дубль-штрих</i> . Початкове вивчення подвійних нот з відкритими струнами (поняття інтервал). Ознайомлення з формами музичних творів (варіації, концерт). Продовження роботи над формуванням художньо-образного мислення.	16 (з них резервні – 2)	Виконує штрих <i>staccato</i> (2-4 ноти на смичок), <i>дубль-штрих</i> . Вміє виконувати прості подвійні ноти з відкритою струною, знає який інтервал виконує. Знає, що таке твори великої форми (варіації, концерт тощо). Визначає на слух характер прослуханого твору та вміє описати свої враження. Вміє відчутти внутрішнім слухом почуту

			<p>музику, проспівати і запам'ятати її.</p> <p>Підбирає на слух на інструменті нескладні знайомі мелодії.</p> <p>Виконує різні за характером музичні твори з використанням різних ігрових прийомів.</p> <p>Усвідомлює важливість щоденної наполегливої праці.</p>
<p>Навчальний модуль 2. Розвиток координації рухів та удосконалення штрихової техніки.</p>	<p>Розвиток слухових уявлень про якісний звук.</p> <p>Розвиток самоконтролю над ігровим апаратом учня/учениці.</p> <p>Удосконалення штрихової техніки: <i>detache, legato</i> (до 8 нот на смичок), <i>martele, staccato, дубль-штрих</i>, комбіновані штрихи.</p> <p>Вивчення основних музичних термінів.</p> <p>Підготовка до технічного заліку.</p> <p>Концертний виступ.</p>	<p>16 (з них резервні – 2)</p>	<p>Розуміє як контролювати якість звуку під час зміни штрихів.</p> <p>Виконує штрихи <i>detache, legato</i> (до 8 нот на смичок), <i>martele, staccato, дубль-штрих</i>.</p> <p>Знає, що таке музична форма та складові частини музичного формування (мотив, речення).</p> <p>Читає з листа п'єси, мелодія яких знаходиться на всіх струнах у I позиції.</p> <p>Вміє аналізувати мелодичні звороти, визначати метроритмічну структуру та найбільш зручну аплікатуру творів.</p> <p>Проявляє свої емоції під час виконання творів.</p> <p>Вміє організувати, контролювати та систематизувати самостійну роботу.</p> <p>Виконує на технічному заліку гаму та етюд напам'ять, демонструє знання основних музичних термінів.</p> <p>Виконує на концерті не менше ніж з 1 твір напам'ять.</p>
<p>Навчальний модуль 3. Ознайомлення зі змінами позицій. Розвиток слухомоторної координації.</p>	<p>Ознайомлення з поняттям позиційності та змінами позицій.</p> <p>Відпрацювання прийому <i>glissando</i> в якості підготовки до вивчення змін позицій.</p> <p>Підготовчі вправи для опанування II – III</p>	<p>20 (з них резервні – 3)</p>	<p>Контролює свободу рухів при виконанні переходів в позиції.</p> <p>Грає підготовчі вправи для опанування II, III позиції, переходів в позиції.</p> <p>Виконує вправи для опанування <i>vibrato</i>.</p> <p>Виконує подвійні звуки, нескладні акорди з використанням відкритих</p>

	<p>позицій.</p> <p>Початок роботи над прийомом <i>vibrato</i>.</p> <p>Удосконалення виконання подвійних звуків, нескладних акордів із використанням відкритих струн у I-й позиції.</p> <p>Мажорні та мінорні гами у дві октави в I позиції, арпеджіо, тризвуки в них.</p> <p>Розвиток незалежного та скоординованого руху обох рук.</p> <p>Концертний виступ.</p>		<p>струн у I-й позиції.</p> <p>Самостійно контролює свій ігровий апарат під час домашніх занять (не ходить по кімнаті, не спирається на стіл чи стілець, не горбиться, не хитається під час гри).</p> <p>Володіє навичкою попереднього планування роботи, чітко визначає послідовність виконання завдань.</p> <p>Вміє проаналізувати своє виконання.</p> <p>Виконує на концерті твір/твори напам'ять.</p>
<p>Навчальний модуль 4.</p> <p>Удосконалення змін позицій.</p> <p>Продовження роботи над якісним звуковидобуванням.</p>	<p>Удосконалення знань аплікатури II та III позицій.</p> <p>Відпрацювання переходів у II, III позиції.</p> <p>Мажорні та мінорні гами з переходом в II або III позиції, арпеджіо, тризвуки в них.</p> <p>Удосконалення виконання штрихів <i>detache, martele, legato, staccato</i>.</p> <p>Робота над якісним звуковидобуванням та змінами смичка.</p> <p>Використання різноманітних творчих форм музикування.</p> <p>Контрольний захід (академічний концерт).</p>	<p>18 (з них резервні – 3)</p>	<p>Грає по нотах нескладні музичні твори з використанням II та III позицій, звертає увагу на аплікатуру.</p> <p>Виконує штрихи <i>detache, martele, legato, staccato</i>.</p> <p>Намагається самостійно контролювати якість звука під час змін напрямку руху смичка, сполучення струн.</p> <p>Знає як зробити розподіл навчального матеріалу під час самостійної роботи, його порядок та послідовність, визначає конкретні способи подолання труднощів.</p> <p>Виконує на контрольному заході (академічному концерті) 2 п'єси або твір великої форми напам'ять, читає з листа просту незнайому п'єсу в I позиції.</p>
Всього годин:		70	(з них резервні – 10)

Очікувані результати учнів наприкінці третього року навчання:

- знає про позиції на скрипці та їх зміни; запис нот з аплікатурою в II та III позиціях на всіх струнах; основні види переходів під час змін позицій;
- виконує музичний матеріал із використанням II та III позицій, звертає увагу на аплікатуру;
- виконує подвійні звуки, нескладні акорди з використанням відкритих струн у I-й позиції;
- виконує штрихи *detache, martele, legato, staccato, дубль-штрих*;
- знає, що таке твори великої форми (варіації, концерт);

має первинні уявлення про музичну форму та складові частини музичного формування (мотив, речення);
 демонструє знання основних музичних термінів;
 розуміє важливість незалежного та водночас скоординованого руху обох рук;
 намагається самостійно контролювати якість звуку під час змін напрямку руху смичка, сполучення струн;
 розуміє необхідність обов'язкового вивчення гам, вправ та етюдів;
 розуміє як контролювати якість звуку під час зміни штрихів;
 виконує вправи для опанування *vibrato*;
 визначає на слух характер прослуханого твору та вміє описати свої враження; вміє відчувати внутрішнім слухом почуту музику, проспівати і запам'ятати її;
 вміє підібрати на слух на інструменті нескладні знайомі мелодії;
 читає з листа незнайомі п'єси в I-й позиції;
 вміє контролювати свій ігровий апарат під час домашніх занять, проаналізувати своє виконання;
 виконує різні за характером музичні твори з використанням різних ігрових прийомів.

Четвертий рік навчання

Навчальні модулі	Зміст навчання	Середня кількість годин (1 год./тиж.)	Результати навчання
Навчальний модуль 1. Робота над розвитком техніки для виконання творчих завдань.	Вивчення мажорних та мінорних гам у дві октави з переходами в II, III позиції, арпеджіо, тризвуки в них. Удосконалення володіння штрихами <i>detache, legato, martele, staccato</i> та комбінованими штрихами. Вивчення <i>пунктирного ритму</i> , чергування штрихів. Робота над фразуванням та змістовими наголосами. Формування розуміння, які засоби виразності необхідно використовувати у творах різного жанру та характеру.	16 (з них резервні – 2)	Виконує мажорні та мінорні гами з переходами в II або III позиції. Виконує пунктирний ритм. Вміє свідомо опрацьовувати гами, вправи та етюди, виправляє неточну інтонацію. Тримає на контролі стан ігрового апарату. Вслухається в якість звуку та корегує його при потребі. Розуміє, які засоби виразності потрібно використовувати у творах різного жанру та характеру. Відчуває внутрішню мотивацію до процесу читання нотного тексту. Розуміє, що завдяки систематичному читанню тексту з листа отримує і

			закріплює знання з музичної грамоти. Демонструє художні можливості інструменту та закріплює виконавську техніку.
Навчальний модуль 2. Продовження роботи над технічним розвитком та формуванням художньо-образного мислення.	Удосконалення вміння використовувати різну силу та якість звука у виконанні творів різного характеру та жанру. Ознайомлення з IV, V позиціями. Удосконалення техніки виконання подвійних звуків та акордів. Продовження роботи над фразуванням, інтонуванням та змістовими наголосами. Технічний залік. Концертний виступ.	16 (з них резервні – 2)	Використовує різну силу та якість звука у виконанні творів різного характеру та жанру. Виконує зміни позицій чотирма способами. Контролює якість змін напрямку руху смичка та сполучення струн. Вільно виконує по нотах та напам'ять музичний матеріал із використанням переходів в II, III позиції. Легко запам'ятовує нескладні мелодії і відтворює їх на інструменті. Знає аплікатуру в IV, V позиції на струні «мі» та «ля», може прочитати їх в нотному тексті. Свідомо опрацьовує гами, вправи та етюди. Вміє під час самостійної роботи першочергово працювати над важкими місцями в сповільненому темпі та застосовує допоміжні спрощені варіанти. На технічному заліку виконує гаму та етюд напам'ять, підбирає на слух просту знайому мелодію, демонструє знання музичних термінів. Виконує на концерті твір/твори напам'ять.
Навчальний модуль 3. Накопичення ігрових	Продовження ознайомлення з IV, V позиціями та переходи в них.	20 (з них резервні – 3)	Читає з листа музичні твори, мелодія яких знаходиться на будь-якій із струн у I, II, III позиціях.

<p>навичок, удосконалення слухо-моторної координації.</p>	<p>Удосконалення володіння штрихами: <i>detache, legato, martele, staccato</i>, пунктирного ритму та комбінованими штрихами, чергування штрихів.</p> <p>Концертний виступ.</p>		<p>Знає як позначаються штрихи <i>detache, legato, martele, staccato</i>, пунктирний ритм, вмiє їх відтворити на інструменті.</p> <p>Постійно контролює та корегує ігровий апарат.</p> <p>Контролює якість змін напрямку руху смичка та сполучення струн, виправляє неточну інтонацію.</p> <p>Вслухається у якість звуку та корегує його при потребі.</p> <p>Виконує на концерті твір/твори напам'ять.</p>
<p>Навчальний модуль 4. Підготовка до виконання мелізмів та хроматичних послідовностей</p>	<p>Початок роботи над штрихом <i>sautille (comiùe)</i>.</p> <p>Робота над хроматичними послідовностями.</p> <p>Ознайомлення з гамами з переходом в IV або V позиції на струні «мі».</p> <p>Формування навичок виконання мелізмів (форшлаг, трель).</p> <p>Формування власного емоційного ставлення до музичних творів.</p> <p>Розвиток здатності самоконтролю та відповідальності.</p> <p>Підсумковий контрольний захід (іспит).</p>	<p>18 (з них резервні – 3)</p>	<p>Виконує вправи, етюди для опанування штриха <i>sautille (comiùe)</i>.</p> <p>Знає та розуміє поняття «хроматизм».</p> <p>Виконує хроматичні послідовності.</p> <p>Знає як позначаються в нотному тексті мелізми. Виконує форшлаг, трель.</p> <p>Виконує гами з переходом в IV або V позиції на струні «мі», арпеджіо, тризвуки в них.</p> <p>Відрізняє темброві особливості в різних творах.</p> <p>Тримає на контролі стан ігрового апарату.</p> <p>Демонструє та розуміє як залежить якість та сила звука від активності правої руки та контакту смичка зі струною.</p> <p>Виконує музичні твори з власним відчуттям та емоційним забарвленням. Регулярно виконує домашні завдання.</p>

			На підсумковому контрольному заході (іспиті) виконує етюд, твір великої форми або дві п'єси напам'ять, читає з листа незнайому п'єсу з переходом в II або III позиції.
Всього годин:		70	(з них резервні – 10)

Очікувані результати учнів наприкінці четвертого року навчання:

знає знаходження нот і аплікатуру на струнах «ля» та «мі» в IV, V позиціях; що таке хроматизм, мелізми; темброві особливості в різних творах; розуміє, як залежить якість та сила звука від активності правої руки та контакту смичка зі струною;

знає як позначаються в нотах та відтворює на інструменті штрихи *detache, legato, martele, staccato, sautille, пунктирний ритм*;

виконує двооктавні/триоктавні мажорні та мінорні гами з переходами в III-V позиції, арпеджіо, тризвуки в них;

виконує хроматичні послідовності двома способами – *glissando* та визначеною аплікатурою;

читає з листа музичні твори, мелодія яких знаходиться на будь-якій зі струн в I, II, III позиціях;

виконує зміни позицій чотирма способами;

легко запам'ятовує нескладні мелодії та відтворює їх на інструменті;

виконує музичні твори з власним відчуттям та емоційним забарвленням;

контролює якість змін напрямку руху смичка та сполучення струн, виправляє неточну інтонацію; вслухається у якість звука та корегує його при потребі;

усвідомлює, що система домашніх занять включає в собі два тісно пов'язані аспекти: режим занять із визначенням тривалості часу і розподіл навчального матеріалу;

на підсумковому контрольному заході (іспиті) виконує етюд, твір великої форми або дві п'єси напам'ять, читає з листа незнайому п'єсу з переходами в II або III позиції.

Компетентності навчальної діяльності учнів на кінець 4 року навчання

(як орієнтир для викладачів під час складання робочої навчальної програми)

Вид компетентності	Зміст компетентності	Очікувані результати навчання
Музично-виконавська компетентність	Володіння технікою гри на інструменті в межах, передбачених навчальною програмою «Музичний інструмент скрипка». Формування уявлення про чисте інтонування. Відтворення творів,	Демонструє добре організований та розвинений виконавський апарат (відчуття вільних і пластичних рук та свободи всього корпусу тіла; демонструє доцільність ігрових рухів рук, надаючи

	<p>складність яких передбачено навчальною програмою, з відповідним ступенем емоційності та музикальності та застосуванням засобів музичної виразності під час їх виконання.</p>	<p>їм належної гнучкості та сили тощо). Знає про культуру звуковидобування та звуковедення, точне інтонування на основі внутрішнього емоційного відношення до ладової приналежності. Знає грамотну побудову музичної фрази при виконанні творів, прагне до виразності фразування, вміє слухати та вести мелодичну лінію. Демонструє досконале володіння прийомами виконання штрихів (<i>detache, legato, staccato, martele, sautille, пунктирного ритму</i>) на основі постійного слухового контролю. Виконує музичний матеріал на всіх струнах із переходами в II-III або/і в IV-V позиції на струнах «ля» та «мі». Застосовує засоби музичної виразності (динаміка, темп) як елементи музичної мови, які необхідні для відтворення характеру та художнього образу музичного твору. Розрізняє засоби музичної виразності. Володіє виконавською технікою.</p>
<p>Музично-теоретична компетентність</p>	<p>Види та жанри музичного мистецтва / народного музичного мистецтва (різновиди, форми музичних творів, засоби музичної виразності, їх характерні риси та відмінності).</p> <p>Формування знань музичної грамоти для розвитку навички читання нот з листа.</p> <p>Читання з листа незнайомих музичних текстів на рівні,</p>	<p>Демонструє читання нот з листа (спираючись на аналіз музичного тексту) нескладних творів (2-3 року навчання) без допомоги викладача. Демонструє здатність підібрати на слух знайомі мелодії.</p>

	передбаченому навчальною програмою, та підбір на слух простих знайомих мелодій.	
Компетентність з публічного мистецького виступу	Формування умінь і навичок виступати публічно з задоволенням, проявляти сміливість та готовність грати перед аудиторією. Культура публічного мистецького виступу (зовнішній вигляд, поведінка).	Вміє грати з настроєм, в характері твору; не губиться, не зупиняється; має естетичний зовнішній сценічний вигляд, образ (для створення загального враження від виступу).
Загальна інтегрована компетентність	Здатність самостійно опанувати нескладний навчальний матеріал. Формування здатності продовжити навчання за фахом за освітньою програмою з музичного мистецтва базового (середнього) підрівня початкової мистецької освіти загальношкільського або початкового професійного спрямування або за спорідненим видом мистецтва (спеціалізацією).	Демонструє здатність до самостійного розбору та вивчення нескладних скрипкових творів. Демонструє здатність до самостійного виконання навчальних завдань. Вміє об'єктивно оцінювати результати своєї навчальної діяльності. Використовує для самоосвіти різні джерела інформації (наприклад, за бажанням самостійно вибирає твори для вивчення).

6. Критерії оцінювання рівня досягнення результатів навчання

Для оцінювання результатів навчання рекомендується використовувати **формульальне оцінювання**.

Формульальне оцінювання має на меті: підтримати освітній поступ учнів; формувати в учнях впевненість у собі, наголошуючи на їх сильних сторонах, а не на помилках, діагностувати досягнення на кожному з етапів навчання; вчасно виявляти проблеми й запобігати їх нашаруванню; підтримувати бажання навчатися та прагнути максимально можливих результатів; запобігати побоюванням помилитися.

Викладачам під час організації освітнього процесу рекомендується створювати для учня/учениці ситуацію успіху, коли виконання завдання максимально розкриває можливості учня/учениці. Важливим є схвалення навіть незначних досягнень.

Навчальні досягнення учня/учениці першого-другого років навчання підлягають вербальному оцінюванню. Для оцінювання учнів пропонується система з чотирьох рівнів:

- «має значні успіхи» – високий рівень;
- «демонструє помітний прогрес» – достатній рівень;
- «досягає результату за допомогою вчителя» – середній рівень;
- «ще потребує уваги і допомоги» – початковий рівень.

На третьому-четвертому роках навчання досягнення учнів оцінюються як вербально, так і в балах за 12-ти бальною шкалою.

Бальне оцінювання передбачає поділ досягнутих результатів на 4 рівня:

1. Початковий (1-3 бали).
2. Середній (4-6 бали).
3. Достатній (7-9 балів).
4. Високий (10-12 балів).

Для здійснення формульованого оцінювання пропонуємо використовувати **Свідоцтво досягнень учнів**, яке надає батькам і учню/учениці зрозумілий та структурований зворотний зв'язок про його/її навчальний поступ, набуття компетентностей під час навчального року.

Запропоновані критерії оцінювання набутих компетентностей виконавської майстерності учнів дозволяють виявити динаміку процесів, пов'язаних із віковими змінами, рівнем досягнень, результатів навчання за навчальною програмою «Музичний інструмент скрипка».

Нижче наведено рекомендований зразок Свідоцтва досягнень з навчальної дисципліни «Музичний інструмент скрипка» (для першого-другого років навчання).

Свідоцтво досягнень з навчальної дисципліни «Музичний інструмент скрипка»

Характеристика особистих досягнень учня/учениці	має значні успіхи	демонструє помітний прогрес	досягає результату з допомогою вчителя	потребує уваги і допомоги
Виявляє інтерес до навчання.				
Активно, старанно працює на уроці				
Формування та розвиток ігрового апарату.				
Робота над якісним звуковидобуванням і чистою інтонацією.				
Емоційно-образне виконання творів				
Розвиток навички читання нот з листа.				
Розвиток вміння підбирати на слух.				
Спілкується на теми мистецтва в межах навчальної програми державною мовою.				

Свідоцтво рекомендовано заповнювати кожного семестру або раз на рік.

7. Список рекомендованої літератури

1. Ауэр Л. Моя школа игры на скрипке. Изд. 4-е, перераб. и дополн. Санкт-Петербург : Композитор, 2004. 120 с.
2. Букварик для школяра: навч. посіб. / упоряд. О. Олійник, Т. Родіонова. Львів : Розвій, 2011. 60 с.
3. Віночок мелодій для скрипки на теми народних пісень / упорядник О. Олійник. Львів : Наукове товариство імені Шевченка, 2002. 34 с.
4. Вопросы скрипичного исполнительства и педагогики: сборник статей / составитель С. Сапожников. Москва : Музыка, 1968. 146 с.
5. Гарлицкий М. Шаг за шагом. Москва : Композитор, 1989. 80 с.
6. Гоноболин А. Весёлый дождик: 12 скрипичных дуэтов для малышей с раскрасками и CD. Gonobolin Art, 2014. 16 с.
7. Гоноболин А. Скрипка в ДМШ, подготовительный класс: 39 легчайших пьес Pizz и Arco с аккомпанементом фортепиано. Gonobolin Art, 2014. 20 с.
8. Гоноболін О. Юним скрипалям: П'єски для діточок. Gonobolin Art 2014. 20 с.
9. Григорян А. Г. Начальная школа игры на скрипке. Москва : Композитор, 1986. 137 с.
10. Григорьев В. Методика обучения игре на скрипке. Москва : Классика – XXI, 2006. 256 с.
11. Завалко К. Педагогічна інноватика в теорії та практиці музичної освіти: монографія. Черкаси : Черкас. ЦНП, 2013. 520 с.
12. Захарьина Т. Скрипичный букварь. Ленинград : Музгиз, 1959. 46 с.
13. Кос-Анатольський А. Три пісні в перекладі для скрипки та фортепіано. Тернопіль : Астон, 1999. 16 с.
14. Кухарук Д. Любим діткам для забави: П'єси для скрипки та фортепіано учням молодших класів. Рівне : О. Зень, 2012. 30 с.
15. Лаптева А. Занимательные уроки игры на скрипке в 2-х частях. Одеса : Астропринт, 2011. Ч. 1. 148 с.
16. Лаптева А. Занимательные уроки игры на скрипке в 2-х частях. Одеса : Астропринт, 2011. Ч. 2. 185 с.
17. Лисаковський О. Школа гри на скрипці. Київ : Музична Україна, 1967. 270 с.
18. Менухин И. Шесть уроков с Иегуди Менухиным : учеб. пособ. Москва : Московская консерватория, 2009. 166 с.
19. Мильтоян С. Педагогика гармоничного развития скрипача. Тверь: Дикси, 1996. 170 с.
20. Моцарт Л. Фундаментальная школа скрипичной игры : учеб. пособ. Санкт-Петербург : Планета музыки, 2017. 216 с.
21. Музична абетка для маленьких скрипалів: 1-2 класів: навч. посіб. / Н. В. Плахцінська. Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2014. 64 с.
22. Музична школа: Випуск 10 / Скрипка для початківців / ред. Р. Кейріс. Київ : Менеджмент-XXI.

23. Музична школа: Випуск 11 / Скрипка для 2–3 класів / ред. Р. Кейріс. Київ : Менеджмент-XXI.
24. Музична школа: Випуск 12 / Скрипка для 4–5 класів / ред. Р. Кейріс. Київ : Менеджмент-XXI.
25. Музична школа: Випуск 29 / Скрипкові ансамблі для різних класів / ред. О. Агапової. Київ : Менеджмент-XXI, 2011. 56 с.
26. Музична школа: Випуск 30 / Скрипкові ансамблі для різних класів / ред. О. Правдюк, Т. Ярошенко. Київ : Менеджмент-XXI, 2011. 38 с.
27. Музична школа: Випуск 57 / Скрипка для 1–3 класів. Київ : Менеджмент-XXI, 2013. 56 с.
28. Музична школа: Випуск 58 / Скрипка для 2–4 класів. Київ : Менеджмент-XXI, 2013. 56 с.
29. Музична школа: Випуск 78 / Чарівне єднання Цикл п'єс для скрипки та арфи (фортепіано) для 2-6 класів / ред. О. Агапової. Київ : Менеджмент-XXI, 2015. 40 с.
30. Музична школа: Випуск 102 / Твори великої форми для 1–3 класів / ред. О. Агапової, Н. Коптенкової. Київ : Менеджмент-XXI, 2017. 56 с.
31. Музична школа: Випуск 103 / Твори великої форми для 1–3 класів ред. О. Агапової, Н. Коптенкової. Київ : Менеджмент-XXI, 2017. 56 с.
32. Музична школа: Випуск 108 / Скрипка для 1–4 класів. Твори Петра Петрова-Омельчука. Київ : Менеджмент-XXI, 2018. 40 с.
33. Музична школа: Випуск 118 / Різдяні скрипкові п'єси і ансамблі / ред. О. Агапової. Київ : Менеджмент-XXI, 2018. 56 с.
34. Павлов О. Скрипкова абетка. Київ : Музична Україна, 2015. 192 с.
35. Пархоменко О., Зельдіс В. Скрипка. Школа гри. 1 клас. Київ : Музична Україна, 1974. 152 с.
36. Перші нотки скрипалля. 100 п'єс у першій позиції, Н. В. Плахцінська. Вінниця : Нова книга, 2017. 76 с.
37. Пудовочкин Э. Скрипка раньше букваря. Опыт раннего группового обучения на скрипке. Санкт-Петербург : Композитор, 2013. 64 с.
38. Роде П., Бальо П., Крейцер Р. Скрипичный самоучитель или полная теоретическая и практическая школа для скрипки : учеб. пособ. / ред. М. Куперман. Санкт-Петербург : Планета музыки, 2018. 88 с.
39. Станко А., Старюк Л. Первые шаги маленького скрипача. Київ : Музична Україна, 1984. 39 с.
40. Тахтаджієв К., Скрипка. 1 клас. Київ : Музична Україна, 1980. 66 с.
41. Тахтаджієв К., Скрипка. 2 клас. Київ : Музична Україна, 1988. 56 с.
42. Тахтаджієв К., Скрипка. 3 клас. Київ : Музична Україна, 1990. 47 с.
43. Тахтаджієв К., Скрипка. 4 клас. Київ : Музична Україна, 1989. 56 с.
44. Скрипка. Школа гри. 1 клас / О. М. Пархоменко, В. Г. Зельдіс. Київ : Муз. Україна, 1974. 150 с.
45. Стеценко В. Методика навчання гри на скрипці. Київ : Мистецтво, 1964. Ч. 1. 54 с.

46. Флеш К. Искусство скрипичной игры. Москва : Музыка, 1964. 270 с.
47. Шальман С. Я буду скрипачом: Школа игры на скрипке. Санкт-Петербург : Композитор, 2009.
48. Шукайло Л. Дитячий альбом. Київ : Мелосвіт, 2013. 36 с.
49. Якубовская В. Вверх по ступенькам. Начальный курс игры на скрипке. Санкт-Петербург : Композитор, 2003. 62 с.
50. Янкелевич Ю. Педагогическое наследие. Москва : Музыка, 2009. 440 с.
51. Suzuki Violin School: Vol. 1. Suzuki Method International, 1978.
52. Blackwell Kathy and David, Fiddle Time Christmas. Oxford University Press (Music department), 2010. 24 p.
53. Blackwell Kathy and David, Fiddle Time Runners. – Oxford University Press (Music department), 2013. 33 p.
54. Blackwell Kathy and David, Fiddle Time Joggers. – Oxford University Press (Music department), 2013. 32 p.
55. Dobbins Jan, Strings in Step / Violin Book 1. Peters, 2004. 64 p.
56. Gems for Violin Ensembles / Easy Repertoire for Group Lessons / Helen Butterworth. Summy-Birchard Music, 2010. 44 p.
57. Huws Jones Edward, Violin star. ABRSM, OUP Oxford, 2011. 34 p.
58. I Can Read Music / a note reading book for VIOLIN students. Volume 1 /by Joanne Martin. Summy-Birchard Music, 1991. 105 p.
59. I Can Read Music / a note reading book for VIOLIN students. Volume 2 /by Joanne Martin. Summy-Birchard Music, 1997. 105 p.
60. More Song for Little Players / Children Music Series / Evelyn Bedient Avsharian. 1973. 36 p.
61. Song for Little Players / Children Music Series. Book 1 / Evelyn Bedient Avsharian. 1973. 16 p.
62. Song for Little Players / Children Music Series. Book 2 / Evelyn Bedient Avsharian. 1977. 16 p.
63. Violin Debut. 12 Easy Pieces for Beginners / James Rae. Universal Edition A.G. Wien, 2012. 22 p.
64. Waggon Wheels: a second book of 26 pieces for beginner violinists / Series Editor Sheila M. Nelson / Katherine and Hugh Colledge. Boosey and Hawkes Music Publishers Ltd, 1988. 44 p.